

Az erdő legyen veled!
avagy többet ésszel, mint láncfűrészszel!

az Éghajlatvédelmi Szövetség útmutatója települési
önkormányzatoknak és helyi közösségeknek

Az erdő legyen veled!

- avagy többet ésszel, mint láncfűrészszel!

Az Éghajlatvédelmi Szövetség útmutatója települési önkormányzatoknak és helyi közösségeknek

Az Éghajlatvédelmi Szövetségben együttműködő civil szervezetek évek óta dolgoznak együtt települések közösségeivel és önkormányzataival. Az elmúlt években örömteli volt látni, hogy az épületenergetikai megoldások, a megújuló energiákat hasznosító rendszerek vagy a helyi termelést és értékesítést szolgáló kezdeményezések közismertté és egyre gyakoribbá váltak.

Ugyanakkor úgy tűnik, a települési zöldterületek és különösen a települési fák szerepe az éghajlatváltozás folyamatának fékezésben nem kellően ismert és elismert. Könnyen és gyakran estnek áldozatul a helyi fejlesztéseknek értékes fák, fasorok vagy akár nagyobb erdőszült területek is. A problémát tovább tetézi, hogy a meglévő zöldvagyont – esetünkben elsősorban a fákat, fás területeket – sokszor ad hoc módon fejlesztik, illetve nem kezelik, gondozzák megfelelően, ezért rossz állapotba kerülnek.

E szomorú felismerés alapján jött létre a Szövetség „Az erdő legyen veled!” programja, illetve azon belül jelen útmutató és jó példák gyűjteménye, melyben tíz fejezet keretében tekintjük át a témakört:

I. A fa érték!	3-6. oldal
II. Leltárba vett fák	7-9. oldal
III. Védett fák	10-11. oldal
IV. Helyet a fáknak	12-14. oldal
V. Központban a fa	15-18. oldal
VI. Közösségben a fákért	19-22. oldal
VII. Csonkolás nélkül	23-25. oldal
VIII. Munka a fák körül	26-28. oldal
IX. Ki kell vágni?! A kivágott fa pótlása	29-31. oldal
X. Mielőtt kikötnéd magad!	32-34. oldal

Éghajlatvédelmi
Szövetség

AGRÁRMINISZTERIUM

A kiadvány az Éghajlatvédelmi Szövetség tagszervezeteinek közreműködésével készült az Agrárminisztérium Zöld Forrás pályázati programjának támogatásával.

A fa érték!

Egy fa értékéről a kivágott faanyag eladásból származó bevételi lehetőség jut legtöbbünk eszébe. Természetesen egy fa értéke ennél jóval nagyobb, ha a számításnál figyelembe vesszük az ökológiai és társadalmi szolgáltatásainak értékeit is. A fák környezeti értékeinek meghatározására először az Egyesület Államokban, a múlt század közepén dolgoztak ki olyan módszereket, amelyek figyelembe vették a fa méretét, elhelyezkedését, életkorát és egészségi állapotát. Az értékszámításnál később megjelenik a fa fajának figyelembevétele, a facsemete ára és várható élettartama is.

A faérték számítás magyarországi úttörője Radó Dezső, aki Zöldfelület-gazdálkodás című könyvében 1988-ban ismerteti azt a módszert, mely a lombfelület mérete alapján meghatározza egy-egy fa széndioxid-elnyelő, oxigéntermelő, por és szennyezőanyag-megkötő, valamint vízpára-kibocsátó képességét.

Radó a fák ökológia értékeinek forintosítására egy képletet dolgozott ki, mely négy szempontot vett figyelembe:

„A” – A fa településen belüli elhelyezkedésétől függő együttható

- Jelentős városképi környezet, ritka fafaj esetében - 1,0

- Magas laksűrűségű, környezetében ártalmakkal terhelt terület (lakótelep, ipari terület védőfasora) faállományának esetében - 0,7

- Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű terület faállományának esetében - 0,4

„B” – A fa ismert vagy becsült korától függő szorzószám

- 10 éves fa esetében - 10

- 20 éves fa esetében - 40

- 30 éves fa esetében - 80

- 40 éves fa esetében - 160

- 50 éves fa esetében - 300

- 60 éves fa esetében - 500

- 70 éves fa esetében - 700

- egyedi védett fa esetében, a korától függetlenül - 1000

„C” – A lombkorona állapotától függő együttható

- Teljesen ép lombkorona esetében - 1,0

- Kissé csonkolt, visszavágott lombkorona esetében (kevesebb, mint 30%) - 0,7

- Erősen csonkolt, beteg lombkorona esetében (több, mint 30 %) – 0,4

„D” – A fa értékvéltéti időpontjában kapható négyéves szabványcsemete faiskolai, ÁFA-val növelt ára forintban kifejezve.

A fa számított anyagi értékét forintban a négy szempont számainak szorzata adja:

Faérték=A×B×C×D

Faérték – alkalmazás okos eszközökre

Jelenleg Magyarországon nincs központilag meghatározott faérték számítási módszer, így az alkalmazott módszer tükrében egy fa értéke akár nagyságrendekkel is eltérhet a különböző módszerek alapján.

A Magyar Faápolók Egyesülete Radó Dezső módszerét dolgozta át úgy, hogy az figyelembe vegye az európai módszereket is. Célul tűzték ki, hogy egy egységes, könnyen alkalmazható és mindenki számára elérhető alkalmazást fejlesszenek, mely ingyenesen letölthető okos eszközökre és néhány adat megadásával kiszámíthatóvá válik egy-egy fa ökológiai és vagyoni értéke.

A módszer az alábbi szempontok alapján határozza meg a fa értékeit:

Faérték=A×B×C×D×E×M

A = Faiskolai alapár

B = Korszorzó

C = A fa védettségének és településen belüli elhelyezkedésének szorzója

D = A koronaállapot EU-s fakataszter felvételhez rendelt együttthatója

E = A fa általános egészségi állapotát és életképességét jelölő együtttható

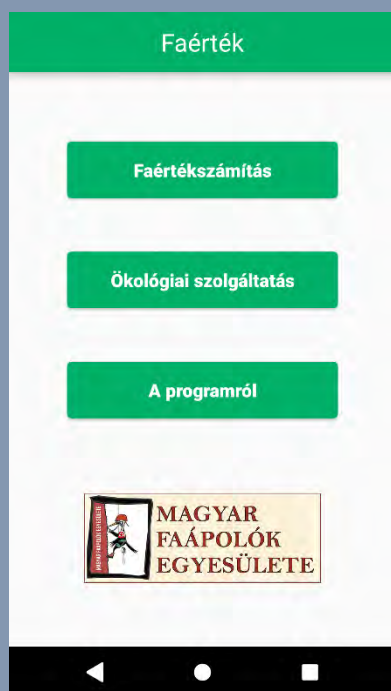
M = A faj dendrológiai értékét jelző szorzó

Az alkalmazás letöltése androidos eszközökre:

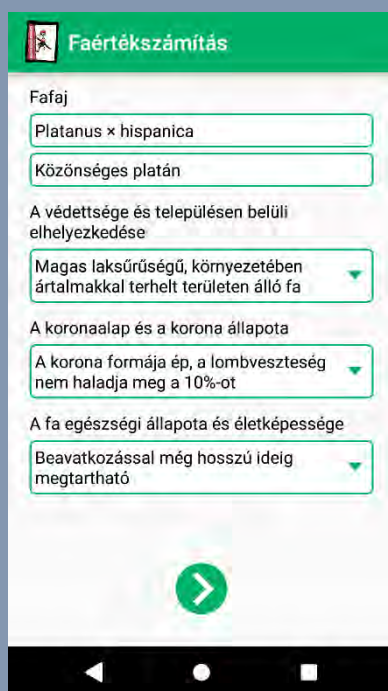
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.treevalue>

Egy győri platán értékének számítása az alkalmazás segítségével

Az alkalmazás megnyitásakor választhatunk, hogy a fa vagyoni értékét vagy az ökológiai szolgáltatásait számítsa ki a program.

Első lépésként megadjuk a fa fajtáját, elhelyezkedését valamint néhány jellemzőjét.

Második lépésként, megadjuk a fa korát, ha ezt nem ismerjük, akkor az élőhely adottságaival és a törzsátmérővel számol az alkalmazás.

Faértékszámítás

A fa számított értéke:

3 375 000 Ft

A megadott adatok alapján a program kiszámolja a fa vagyoni értékét.

Ökológiai szolgáltatások

Fafaj

Fa magassága m
 Törzs magassága m
 Átlagos koronaátmérő m

A koronaalap és a korona állapota

Az ökológiai szolgáltatások kiszámításához meg kell adnunk a fa méretét.

Ökológiai szolgáltatások

A fa koronájának legfontosabb méretei

Teljes korona térfogat	523.33 m ³
Aktív korona térfogat	418.67 m ³
Aktív lombfelület	1674.67 m ²

A fa legfőbb ökológiai szolgáltatásai
 (Egy vegetációs időszakra számított értékek)

Jelenlegi CO ₂ megkötés	234.66 kg
Jelenlegi O ₂ termelés	258.53 kg
Jelenlegi por megkötés	1789.8 kg
Jelenlegi párologtatás	18693.47 l

A megadott jellemzők alapján az alkalmazás kiszámolja a fa koronájának méreteit és annak fő ökológiai szolgáltatásait.

Ajánlott háttéranyagok a világhálón

Magyar Faápolók Egyesülete: Útmutató a fák nyilvántartásához és egyedi értékük kiszámításához – 2012

<https://www.garden->

[kertesz.hu/ma_files/utmutato a fak nyilvانتartasahoz es egyedi ertekuk kiszamitasahoz.pdf](https://www.garden-kertesz.hu/ma_files/utmutato_a_fak_nyilvانتartasahoz_es_egyedi_ertekuk_kiszamitasahoz.pdf)

Radó Dezső: A növényzet szerepe a környezetvédelemben – 2001

<http://vmek.oszk.hu/01200/01214/01214.pdf>

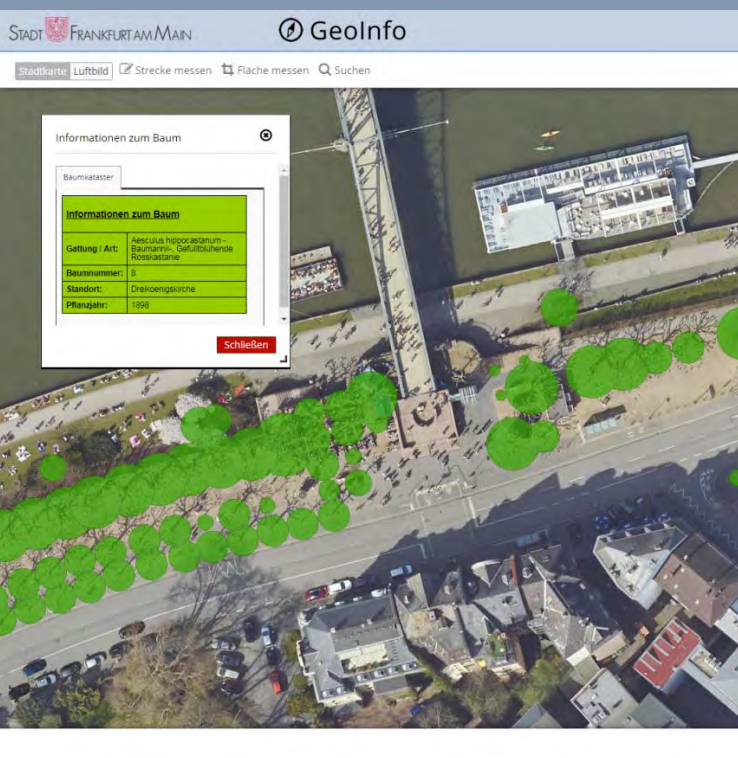
Leltárba vett fák

Míg a legtöbb önkormányzat pontosan tisztában van ingatlanvagyonával, és leltárt vezet eszközeiről, addig a „zöld” vagyonukról csak nagyon kevés magyarországi település tud naprakész adatot szolgáltatni. Napi munkánk során, melyben kiemelt figyelmet fordítunk a győri fák megóvására, a fakivágások elleni tiltakozások kapcsán többször hallottuk azt a választ, hogy a város sokkal több fát ültetett el, mint amennyit kivág. Arról viszont idáig sajnos egyszer sem kaptunk tájékoztatást, hogy pontosan mi is ennek a mérlege, azaz hány kivágott fával szemben hány elültetett fa áll.

Az első fejezetben bemutatottak alapján egy-egy települési fa pénzbeli értéke több millió forint is lehet, így nagyon fontos, hogy tisztában legyünk fa-vagyonunk helyzetével. A környezetvédelmi programjaik készítésekor több település is felmérte zöldterületeit és a fásszárú növényállományát, ám ezek a felmérések, fakataszterek sajnos sokszor fiókba kerültek, nincsenek aktualizálva, a bemutatott adatok nem naprakészek.

Online fakataszterek

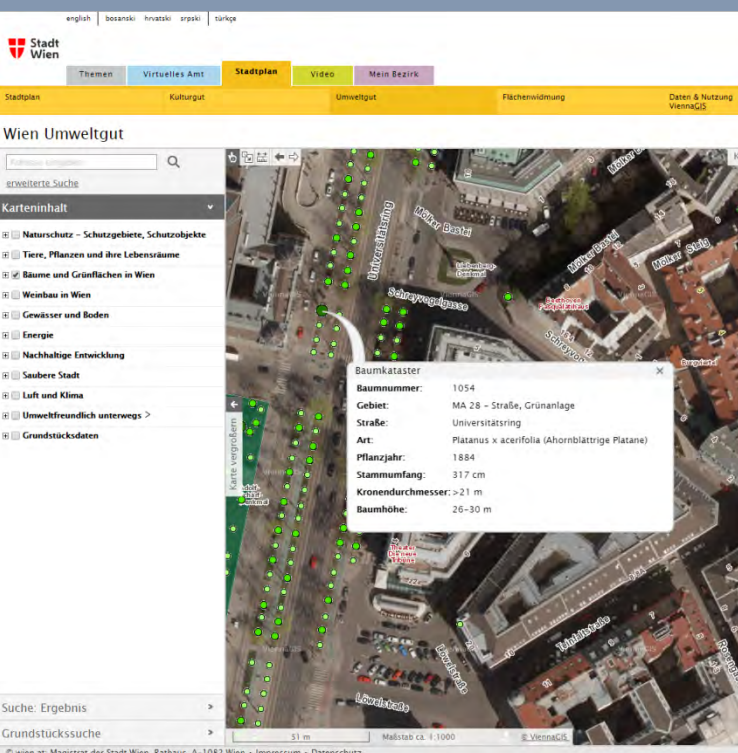
Az igazi 21. századi megoldás fa vagyonunk nyilvántartására az online fakataszter, amely bemutatja a település fáit és azok főbb adatait. Míg azonban határainkon túl már több város online és nyilvánosan elérhető faeltárral rendelkezik, addig hazánkban erre jól működő példát még nem találtunk.

Frankfurt (Németország)

<https://geoinfo.frankfurt.de/mapbender/application/baumkataster>

Az Európai Klímaszövetség székhelyén, Frankfurtban az online fakataszter adatai mindenki számára elérhetőek és bemutatják az összes közterületen álló fa főbb adatait: a fa fajtáját; a fa számát; a közterület nevét; az ültetés évét. A térképen megjelenik a fa koronájának nagysága, ha pedig háttérként beállítjuk a műholdfelvételt, kiderül, hogy a fák helymeghatározása mennyire pontos. Az önkormányzat munkatársai folyamatosan bővítik és frissítik az adatbázist.

Bécs (Ausztria)

<https://www.wien.gv.at/umweltgut/public/>

A szomszédos Ausztria fővárosának is naprakész az online fakatasztere, melynek nyilvános felülete egy-egy fáról az alábbi adatokat jeleníti meg:

- a fa nyilvántartási száma;
- a fa pontos helyét;
- a fa fajtáját;
- az ültetés idejét;
- a törzs kerületét;
- a lomb méretét
- és a fa magasságát.

Translation

New York City Street Tree Map

Explore and Care For NYC's Urban Forest

NYC Parks

Ginkgo biloba

Species Map and Details

ID Number: 3652272
Trunk Diameter: 19 inches
[Suggest an Edit](#)
Closest Address:
 104-19 ALSTYNE AVENUE

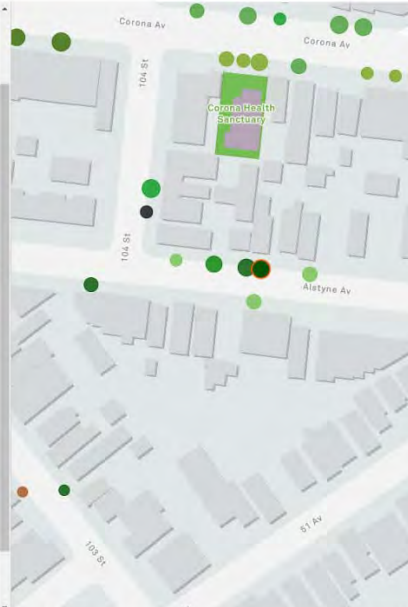
Tree Care Activity
 There are no activities reported for this tree.
 Get tips on tree care activities in the [Learn](#) section.

[Record Your Care](#)

Ecological Benefits
 Benefits are calculated using formulas from the U.S. Forest Service.
 Learn more about the [benefits of trees to NYC](#).

- Stormwater intercepted each year**
 1,923 gallons Value: \$19.04
- Energy conserved each year**
 1,326 kWh Value: \$167.35
- Air pollutants removed each year**
 3 pounds Value: \$13.11
- Carbon dioxide reduced each year**

NYC Parks Main Website | About NYC Street Tree Map | Send Feedback | Developers © City of New York All Rights Reserved Privacy Policy Terms of Use

New York (USA)

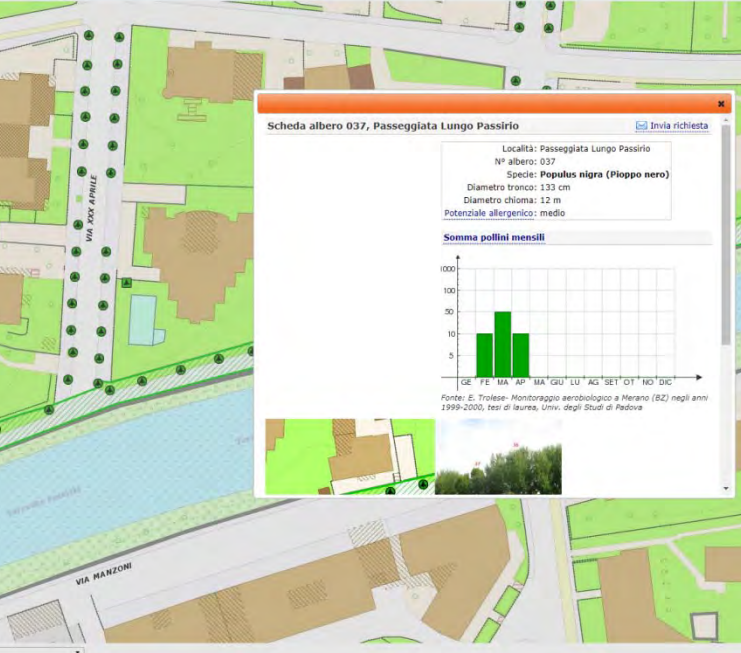
<https://tree-map.nycgovparks.org/>

A vizsgált fakataszterek közül talán New York-é a legjobb, hiszen a város fatérképén nem csak adatok, hanem közösségi elemek is megjelennek. Regisztráció után kedvelhetünk egy-egy fát, vagy leírásokat is közzétehetünk.

Az adatbázisban közel hétszázezer fa adata szerepel. A fák fényképe mellett leírást találunk a fához kötődő tevékenységekről, beavatkozásokról is. A térkép részletesen bemutatja a fa ökológiai szolgáltatásait is:

- a felhasznált, visszatartott esővíz mennyiségét;
- a megtakarított energia nagyságát;
- a megkötött légszennyezés tömegét;
- a felhasznált szén-dioxid tömegét
- és az adatokból számított anyagi értéket.

NY - Portale del Comune
 consultare gli archivi

Scheda albero 037, Passeggiata Lungo Passirio [Invia richiesta](#)

Località: Passeggiata Lungo Passirio
 NP albero: 037
 Specie: **Populus nigra (Pioppo nero)**
 Diametro tronco: 133 cm
 Diametro chioma: 12 m
 Potenziale allergico: medio

Somma pollini mensili

Fonte: E. Trolese- Monitoraggio aerobiologico a Merano (BZ) negli anni 1999-2000, tesi di laurea, Univ. degli Studi di Padova

Merano (Olaszország)

https://merangis.gvcc.net/trees_public/it/map/index.php

Nemcsak a nagyobb településeken érhető el online fakataszter, több kisebb városban is találunk működő rendszereket; köztük az egyik legjobbat a negyvenezres népességű olasz kisváros Merano weboldalán.

Az fakataszter bemutatja a fa adatait, sőt, információt nyújt az esetleges pollenterhelés nagyságáról és idejéről is.

Védett fák!

A helyi közösségeknek, önkormányzatoknak több lehetősége van, hogy „hivatalosan” is kinyilvánítsák a településük területén található fa, fasor, park vagy erdő értékét.

- Helyi jelentőségű védett természeti értékke vagy területté nyilvánítás - A helyi védetté nyilvánítás folyamatát az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről szabályozza. A helyi jegyzőnél bárki kezdeményezheti a folyamatot. A kezdeményezés alapján a jegyző egyeztet a helyileg illetékes nemzeti parkkal, amely országos jelentőségű érték esetén maga készíti elő az országos védetté nyilvánítást. Amennyiben a nemzeti park ezt nem látja indokoltnak a település jegyzője folytatja le a helyi védetté nyilvánítás folyamatát. A helyi természeti védeltségről az önkormányzat képviselő-testülete dönt rendeletben. Ez alapján a védett értéket vagy területet táblával jelölni kell és el kell készíteni a kezelési tervét.
- Településkép-védelmi érték – A településkép védelmének helyi eszközei, a kézikönyv és a rendelet szintén lehetőséget adnak arra, hogy a helyi közösség nevesítse a településkép szempontjából értékes fákat, fasorokat vagy parkokat. A településen található természetvédelmi értékeket kötelező bemutatni a településkép védelmi kézikönyvben.

Helyi védett fák Kajárpécen és Tényőn

2013-ban a Reflex Környezetvédő Egyesület a Nyugat-dunántúli Operatív Program támogatásával valósította meg „Helyben az éghajlat védelméért Kajárpécen és Tényőn” pályázati programját. A sokszínű tevékenységek közt az Éghajlatvédelmi Szövetség két alapító településének közösségeivel helyi védetté nyilvánítottunk több értéket, köztük a tényői temető hársfasorát és Kajárpéc emblemikus fáját a Hatos-tölgyet.

Cipódomb és hársfasor Tényőn (kép fent) - A tényői temető százéves hársfasora meghatározó településképi eleme a falunak. A fasor vezet fel a formájáról elnevezett Cipódombra, melynek érintetlen részein több védett növényfajt is megtalálunk. A hely nem csak természeti szempontból értékes, a faluban legendák övezik a környezetéből „kipúposodó” domb keletkezésének körülményeit.

Hatos-tölgy (kép lent) – A Kajárpéc határában álló hatalmas, sokat megélt tölgy legalább 300 éves, a becslések szerint az 1600-as évek vége felétől kezdődően már biztosan vigyázta a környék erdeit, fáit. Nevezetessége, mint neve is tükrözi, az országban egyedülálló, tölgytől szokatlan módon többől hatfelé elágazó törzse. A fa mellett, mely népszerű célpontja a helyi kirándulóknak, 2008-ban Kajárpéc Önkormányzata pihenőhelyet alakított ki.

Ajánlott háttéranyagok a világhálón

Helyi jelentőségű védett természeti területek kialakítása -

<http://www.termeszetvedelem.hu/helyi-jelentosegu-vedett-termeszeti-teruletek-kialakitasa>

2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről -

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600074.TV>

Helyet a fáknak!

A települési, városi fák, fasorok számának gyarapítása – a már meglévők rendszeres ápolása, karbantartása mellett – nemcsak környezeti, esztétikai, egészségügyi és rekreációs szempontból lényeges, de a lakosság részéről is általánosan megmutatkozó valós igény. Mindezeket szem előtt tartva egy előrelátó és az éghajlatváltozás negatív hatásainak enyhítésére fontos feladatként tekintő önkormányzat megfontoltan tervezi és valósítja meg a városi, települési faállomány fejlesztését. A folyamatot összetett feladatként kezeli, szakmai szempontok alapján meghozott döntésekkel irányítja, melynek lépései – a megfelelő fahelyek és ültetendő fajták körütekintő kiválasztásától kezdve az ültetésen át a gondozásig – egymásra épülnek. Egy jól megtervezett, hosszú távú fásítási koncepcióval – akár különálló stratégiaként, akár a zöldfelületek, zöldterületek fejlesztését meghatározó dokumentum részeként megfogalmazva – számos később felmerülő probléma (idő előtti fakivágás, drasztikus visszavágás, konfliktus a lakossággal, nem megfelelő körülmények vagy faápolási hiányosságok miatt tönkrement, beteg fák, stb.) elkerülhetővé válik.

Az új csemeték közterületi telepítését több tényező is befolyásolja. Az egyik legfontosabb feladat az ültetésre alkalmas fahelyek körütekintő feltérképezése és kiválasztása, melyet nagyban segíthet egy helyi fakataszter is.

Fahelynek számít minden olyan közterületi ültetési helyszín, ahol

- korábban fa állt, de most üres;
- menthetetlen állapotban lévő, veszélyes vagy már elhalt fa, facsonk áll, melyet eltávolítva új csemete telepítése válik lehetségessé;
- korábban még nem volt fa, ugyanakkor a helyszín telepítésre alkalmas (pl. új fahely kialakítása aszfaltozott területek felbontásával).

Fontos szempont, hogy a fás szárú növényzet jobban tud fejlődni, ha nincs szorosan körbebetonozva. Ezért ahol lehetséges, érdemes összefüggőbb „zöld szigetbe” ültetni a csemetéket, vagy az arra alkalmas tereken ligetszerű facsoportokat kialakítani.

A megfelelő fahelyek és fafajták kiválasztását befolyásoló további tényezők:

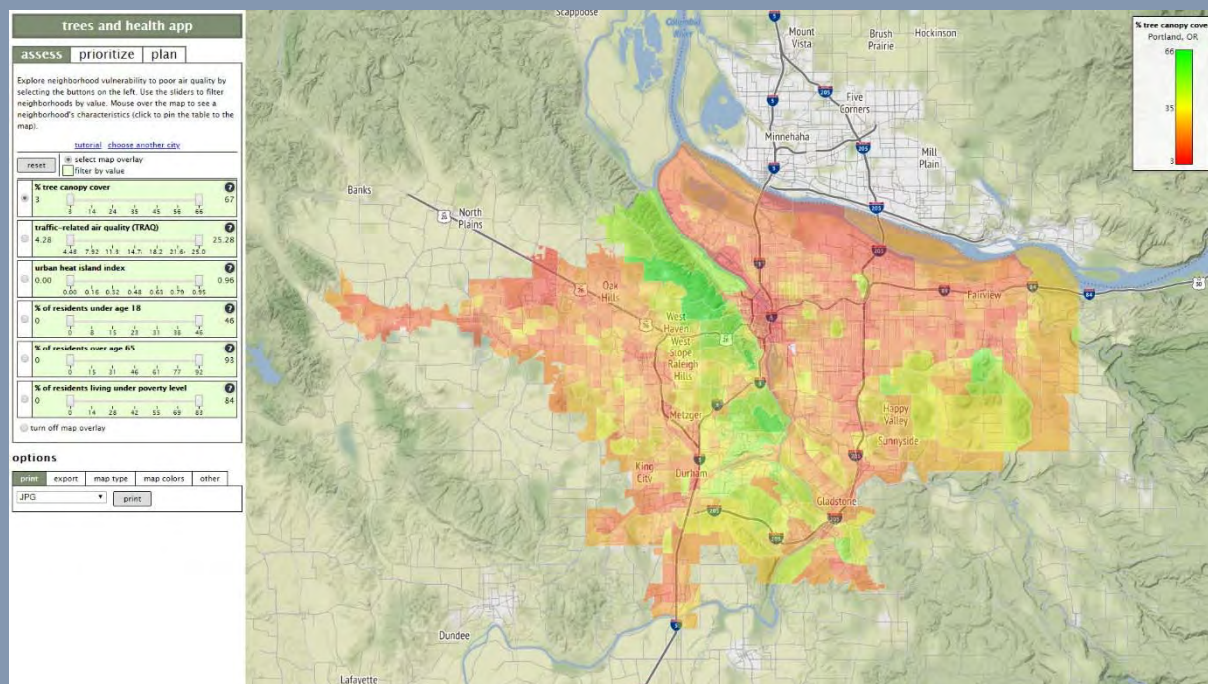
- légkábelek (melyek alá alacsony növésű fajták javasoltak);
- föld alatt futó közművek (védősáv betartása);
- épületek (minimális ültetési távolságok betartása);
- fényviszonyok.

Fa a beton helyén – Világfa ültetés az iskolaudvar feltört betonjának helyén

A Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség Mozdulj a klímáért! programjának évek óta lelkes résztvevője a hajdúszoboszlói Pávai Vajna Ferenc Iskola. 2016-ban az iskola bekapcsolódott a Szövetség Világfák kampányába is, melyben az együttműködő közösségek országszerte őshonos fákat ültetnek el.

A faültetési akció szívünkhöz nőtt, hiszen megmutatja, hogy a mindennapokban sokkal gyakoribb eset, mikor a kivágott fa helyét lebetonozzák, megfordítható és a felesleges betonfelületek feltörésével helyet biztosíthatunk a települési fáknek.

Települési faültetések helyének kijelölése térinformatikai eszközök segítségével

A Portlandi Állami Egyetem kutatói egy olyan alkalmazást fejlesztettek ki, mely a várostervezőknek segítséget ad abban, hogy a település melyik része igényelne több fát.

A Portlandban kezdett kutatásban a város 144 pontján légszennyezettség mérő készülékeket helyeztek ki. A mért adatokat összehasonlították a településrészek fásítási adataival, és arra megállapításra jutottak, hogy a fák 14 százalékkal csökkentették a levegő szennyezettséget. A 14 városban zajló kutatás megerősítette azt is, hogy a levegő szennyezettsége összefügg az egészségügyi helyzettel is, a szennyezettebb városrészekben jóval magasabb a légúti és keringési megbetegedések aránya.

A program rámutat, hogy a település szélén lévő nagyobb zöldterületek, erdők szerepe kevésbé jelentős, mint a „szomszédságban”, azaz a szennyeződés közvetlen környezetében elhelyezkedő fáké. Kiemelten fontos, hogy a városfejlesztési folyamatokban a vonalas (pl. utak) és pontszerű szennyezőforrások (ipari terület) mellé megfelelő méretű fásított területet tervezzenek figyelembe véve a környezeti adottságokat.

Ajánlott háttéranyagok a világhálón

Fák és egészség alkalmazás – a bemutatott kutatásban kifejlesztett program az Egyesület

Államok 14 városára:

<http://map.treesandhealth.org/>

Középpontban a fa

Az éghajlatváltozás és a környezetszennyezés tükrében egyre fontosabb szerepet töltenek be a városi, települési zöldfelületek, zöldterületek. A városok világszerte sűrűn lakottak – sőt népsűrűségük mindenütt nő – így aztán sokhelyütt mind nehezebbé válik újabb parkok, fasorok, növényesített terek kialakítása. Emiatt (is) fontos tehát, hogy elsőre rendhagyónak tűnő megoldásokat is találjunk a lakott övezetek zöldítésére, s a hagyományos értelemben vett városi zöldfelületek kiterjedését másként is növeljük. Szerencsére az építészet és a tájépítészet képviselői is keresik ezeket az új irányzatokat, így egyre-másra születnek az innovatív megoldások.

Az egyik ismertebb módszer a zöldtetős építészeti megoldás, mely többször zöldhomlokzatos irányzattal egészült ki. A zöldtetők és -falak számos előnnyel rendelkeznek, pozitív hatásaik (hőtechnika, csapadékvíz-gazdálkodás, ökológia, mikroklíma, levegőminőség, stb.) pedig nemcsak a városi környezetnek, de az épületek lakói számára is jobb körülményeket biztosítanak. Az zöldtetős megoldásoknak köszönhetően lehetőségünk van arra is, hogy épületeinken kisebb fákat is telepítsünk. Alternatívát jelenthetnek azok az épületek is, melyek - a zöldtető és a zöldfal ötvöztetésével - még nagyobb felületet fednek le növényekkel, és nem félnek a fa és épület teljes közelségétől sem; illetve a feleslegessé váló városi infrastruktúrák - pl. felhagyott vasútvonalak, gyártelepek - átalakítása, melyek helyén új zöldterületek jöhetnek létre.

Fák a falakon Hallstatt (Ausztria)

A világörökségünk részét képező ausztriai Hallstatt, mely évezredek óta lakott és itt található Európa egyik legrégebbi sóbányája, a fáiról is híres.

Mivel a házak között a városka több helyén nagyon szűkösek a terek, a fákat közvetlenül a házfalak mellé ültetik és a fák ágait az épületekhez rögzítve nevelik. A fák életkorát nézve ez ugyan nem is annyira újszerű, mégis mintaként szolgálhat olyan településeken, ahol a kialakult városi szövet nem teszi lehetővé a kötetlenebb faültetést.

High Line Park New York (USA)

A 30'-as években Nyugat-Manhattanben épült egykori ipari magasvasutat a 80'-as években számolták fel. Helyi civilek nyomására a funkcióját veszített útvonalat nem bontották el, hanem hosszan elnyúló, 1,6 km² területű zöldfelületté alakították át. A síneket és kapcsolódó szerkezeteiket eltávolították, helyükre őshonos és – többek közt – a korábbi vasút mentén megtalálható, kevésbé igényes növényfajokat telepítettek. Az új közpark hamar óriási népszerűsége miatt a város lakói körében (még blogja is van: <https://www.thehighline.org/blog/>), így a sikeren felbuzdulva a 2009-ben megnyitott első szakasz után 2011-ben újabb parkosított részt adtak át.

Hundertwasser-ház Bécs (Ausztria)

„Csak ha úgy szereted a fákat, mint önmagadat, akkor van esélyed a túlélésre.” vallotta a természetvédő, művész és építész Hundertwasser. A 80-as évek közepén elkészült lakóháza mára Bécs szimbolikus helyszínévé vált, mely az egyik leglátogatottabb épület Ausztria fővárosában. A társasház, melyet 250 fa és bokor tesz élőbbé, Ausztria kulturális örökségének része.

Promenade plantée sétány Párizs (Franciaország)

Párizs egyik igen különleges, 1993-ban átadott zöldfolyosóját egy régi vasút helyén alakították ki, mely korábban a place de la Bastille-t és a külvárosi részeket kötötte össze. A felhagyott magasvasút vonalán jelenleg egy 4,7 km hosszú parkosított – gyalogosan és részben kerékpárral bejárható - sétányt található, kisebb vízfelületekkel és rengeteg növénygel. A helyenként – a közút felett - 10 méteres magasságban haladó útvonal a bois de Vincennes erdőbe, Párizs egyik legnagyobb közparkjába torkollik.

25 Verde társasház Torino (Olaszország)

A „25 Verde” névre keresztelt 5 szintes lakóépületet 2015-ben adták át Torinóban. A Luciano Pia tervei alapján épült, aszimmetrikus megjelenésű társasház különlegessége, hogy nemcsak udvarát, de falait, erkélyeit és tetőteraszait is fák, cserjék, virágos, füves területek borítják. A lakások fűtéséhez, hűtéséhez geotermikus energiát használnak, az esővizet gyűjtik a növények öntözéséhez. A ház belső udvarán, teraszain és tetőteraszain összesen 150 – különféle méretű és fajtájú – fát ültettek, melyek a többi növényvel együtt nemcsak az épület energiahatékonyságát segítik, de felfogják a beszűrődő zajt és porszennyezést.

Bosco verticale Torino (Olaszország)

2014 óta magasodnak Milánó fölé a Bosco Verticale, azaz a Függőleges Erdő 110 és 76 méter magas tornyai. Az épület néhány év alatt a városi erdőkért tevékenykedő mozgalom szimbólumává vált. Az épület tervezésének egy fő kihívását jelentette azoknak a fa- és növényfajtáknak a kiválasztása, melyek alkalmazkodni tudnak a változó városi klímához. Az erdőt 480 nagyobb és 250 kisebb fa mellett 5 000 tő cserje és 10 000 tő évelő népesíti be. Az épületterdő önellátó, a növényzet öntözését összegyűjtött esővízből biztosítják, a szivattyúkhoz az épületek tetején kialakított napelemes rendszer biztosítja az energiát.

Közösségben a fákért

Az egyik legegyszerűbb lépés, amelyet megtehetünk környezetünkért és jövőnkért, ha elültetünk egy fát. Még jobb, ha több fát ültetünk el. Az pedig, ha a fákat nem egyedül, hanem közösségben ültetjük el, igazi élmény jelent!

Az előző fejezetekben már bemutattuk, hogy a városi fának rengeteg haszna van; javítják lakóhelyünkön az életminőséget, anyagilag felértékelik környezetünket, városi élőhelyeket, ökoszisztémákat hoznak létre. Mint ahogy arra is több példát hoztunk, hogy a fa és a ház egymáshoz való közelségétől sem kell megrémülni, és egy kellően szilárd alapokkal és falakkal rendelkező épület nem fog tönkremenni a mellé ültetett fától. Tehát az a gondolat, hogy *„ide nem lehet fát ültetni, mert nem fér el”* nem biztos, hogy minden esetben megállja a helyét.

Világszerte és szerencsére hazánkban is nagyon sok olyan kezdeményezés van, amelyhez bármelyik település vagy közösség csatlakozhat saját programjával. A következőkben ezek közül mutatunk be néhányat, a teljesség igénye nélkül.

**GREAT
GREEN
WALL**

Great Green Wall (Nagy Zöld Fal)

<https://www.greatgreenwall.org/>

A falak általában elválasztanak, ez a 8 000 kilométeresre tervezett fal azonban zöld övként köt össze 20 afrikai országot. A szavannás terület, mely a szaharai sivatag déli részén helyezkedik el, különösen kitett az éghajlatváltozás negatív hatásainak; a sivatag egyre nagyobb területeket kebelez be. A huszadik században megfogalmazott terveket az új évezredben tették követték, 2007-ben 13 afrikai ország csatlakozott a kezdeményezéshez. A nagyon kedvezőtlen környezetű területen több mint 200 millió lakos él, az elmúlt években közülük több millió ember életkörülményei javultak az elültetett fáknak köszönhetően.

Plant for the Planet (Ültess fát a Földért!)

<https://www.plant-for-the-planet.org>

A „PlantforthePlanet” mozgalom Felix Finkbeine kezdeményezését karolta fel, aki 9 évesen arra a meglátásra jutott, hogy a felnőttek csak beszélnek az éghajlatváltozás okozta problémáról. Eltökélte hát, hogy hazájában, Németországban, egymillió fát fog elültetni. Akciója mára nemzetközivé vált s a mozgalmához csatlakozó fiatalok napjainkig több mint 14 milliárd facsemetét ültettek el világszerte. A kezdeményezéshez 67 országból több mint 70 000-en csatlakoztak. 2018 márciusában indult a mozgalom ezer milliárdnyi fa kampánya, melyben szeretnék elérni, hogy a Földünk háromezer milliárdosra becsült faállományát harmadnyival bővítsük. A mozgalom résztvevői percenként átlagosan négy fát ültetnek el.

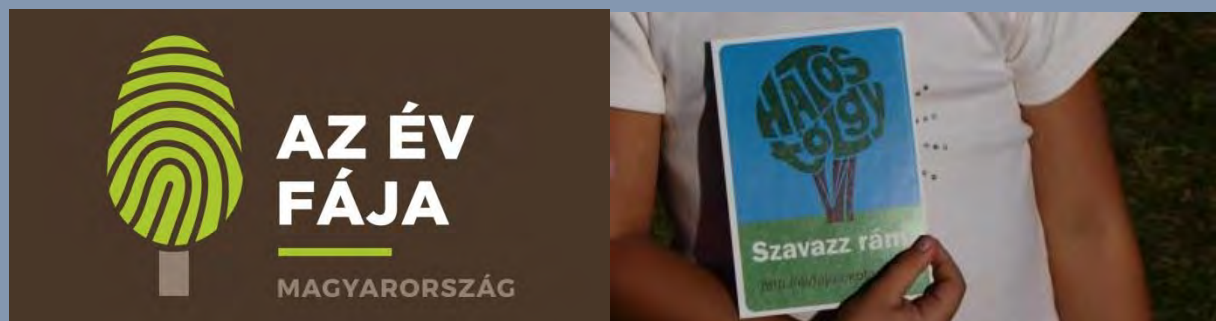

Az Év Fája Mozgalom

<http://www.azevfaja.hu/>

Az Év Fája mozgalom célja az adott őshonos fafajjal kapcsolatos figyelemfelhívás, ismeretterjesztés mind az erdész szakemberek, mind a nagyközönség számára. A mozgalom ötletét a németországi minta adta, ahol 1989 óta minden évben megválasztják az év fáját (Baum des Jahres). Ez jó alkalmat ad arra, hogy abban az évben az illető fafajról ismeretterjesztő és tudományos cikkek, népszerűsítő kiadványok jelenhessenek meg, s kicsit közelebb hozzák a szakemberekhez és a laikusokhoz a kevésbé ismert fafajokat.

Magyarországon Bartha Dénes kezdeményezésére az Országos Erdészeti Egyesület 1996-tól kezdve minden évben megválasztja az év fáját, az elmúlt években már közönségsvotálás segítségével. A kezdeményezés kevésbé ismert, őshonos fafajokra hívja fel a figyelmet.

Az Év Fája (Tree of the year)

<https://evfaja.okotars.hu/>

Magyarországon az Ökotárs Alapítvány által koordinált megmérettetés célja, hogy felhívja a figyelmet a közvetlen környezetünkben élő fákra, és azok mindennapi életünkben betöltött szerepére. A versenybe bárki nevezhet egy egyedi fát egy történet kíséretében, mely kifejezi, hogy az adott fa miért fontos az őt nevező közösségnek. A versenybe nevezett fák közül az Ökotárs Alapítvány szakmai zsűrije minden évben 12-15 döntőt választ, a végső győztesről közönségsvotálás dönt, a legtöbb szavazatot kapó fa elnyeri az Év Fája elismerést.

Fatestvér program

Az országos faültetési programot a Jövő Nemzedékek Szószólója, Szabó Marcel indította el. A Fatestvér Program alapvetése, hogy minden magyar kisgyermek születését egy őshonos facsemete elültetésével ünnepeljük. A Fatestvér Program megvalósítási terve szerint az újonnan szülővé váló fiatal családok önkéntes részvételük esetén kisgyermekük számára a születési hely szerinti településen vagy a közeli Nemzeti Park területén névre szólóan ültethetik el a fát. A kezdeményezéshez több település is csatlakozott és ültet évről évre minden a településen született gyermeknek fatestvért.

Világfák program

<http://www.eghajlatvedelmiszovetseg.hu/index.php/vilagfak>

Az Éghajlatvédelmi Szövetség szemléletformáló kampányának fő célja felhívni a jelen generációk figyelmét az éghajlat-, környezet-, illetve természetvédelem jelentőségére; továbbá arra, hogy mindannyian hatással vagyunk bolygónk sorsának alakulására. A helyi közösségek faültetése egyfajta szimbolikus lépést jelentenek a jövő felé. Megmutatják, hogy kis változtatásokkal, vállalásokkal és a közösség aktív részvételével előremutató – s a következő generációk szempontjából véve is számottevő - eredményeket érhetünk el.

Csonkolás nélkül

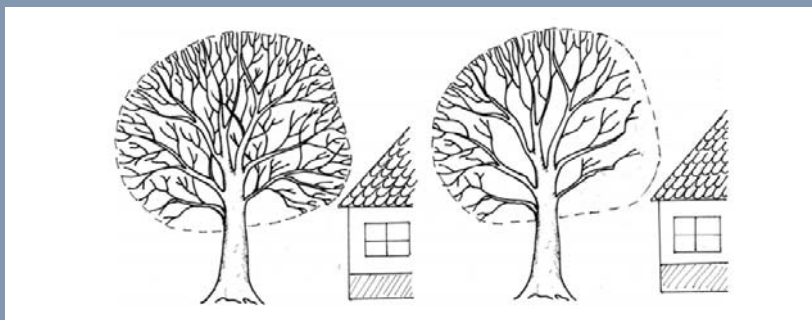
A természetben a fák emberi beavatkozás nélkül is megfelelően fejlődnek. Az idő múlásához és a megváltozott környezeti feltételekhez nagyszerűen alkalmazkodnak, többek közt úgy, hogy természetes folyamatok révén eltávolítják magukról a feleslegessé vált vagy beteg ágait. A természetben tehát nincs szükség metszésre vagy a korona formázására, azaz az ember átalakító tevékenységére.

Városi, települési viszonylatban azonban sokszor (bár nem mindenhol) más a helyzet, hiszen egy épített környezetben nem minden esetben fejlődik megfelelően a fás szárú vegetáció, ráadásul számos tényező (pl. fényhatás, épületek és utak közelsége, betegségek, káros környezeti hatások, téli útszórás, stb.) negatívan befolyásolja életciklusukat és fejlődésüket; ezért rendszeres időközönként szükség van faápolási munkálatokra.

Ma Magyarországon – általában – sajnos kevés példát látunk arra, hogy a közterületi fák, fasorok metszését, gallyazását, ápolását szakszerűen végezzék el. Sok esetben nemcsak a kivitelezők hozzáértése és a szakmai ismeretek hiányossága jelent problémát, de az is előfordul, hogy maguk a megrendelők (pl. közműszolgáltató) kérik a drasztikus fokú visszametszést, ezzel csökkentve a (jövőbeni) szükséges beavatkozások (s az ezzel járó anyagi kiadások) mértékét. Ez a fajta erőteljes

visszavágás viszont legtöbbször komoly problémákhoz – pl. a fa élettartamának csökkenéséhez vagy pusztulásához – vezet. Azt már kevesen tartják szem előtt, hogy egy fa, fasor csak akkor marad egészséges és hosszú életű, ha azt rendszeres időközönként és szakmailag megfelelően gondozzák.

A hosszútávon gondolkodó, előre építkező önkormányzatok számára fontos tehát, hogy megrendelőként előre tisztázzák, milyen minőségű munkát várnak el a kivitelezőtől, és a megbízás kiadásakor egyértelműen lefektessék a teljesítés ide vonatkozó kereteit. A szakszerű metszés segíti a fa növekedését és egészséges fejlődését; megakadályozza, hogy megerősödjenek a keresztbe növő – és így egymást akadályozó – ágak; illetve, hogy a fára nem jellemző korona alakuljon ki. A metszési munkálatok célja fiatal fák esetében a korona megfelelő kialakítása; kifejezett fák esetében a megfelelő fenntartás illetve a beteg, keresztbe növő vagy elszáradt ágak eltávolítása; míg az idős fák esetében az ifjítás és a fa „biztonságossá tétele”.

Útmutató a díszfák metszéséhez

http://faapolok.hu/wp-content/uploads/2011/08/Diszfa_metszes_utmutato.pdf

A szakmai ismeretek – pl. főkertész hiányában - természetesen nem minden önkormányzatnál vannak meg, de elérhető olyan segítség, ami az előzetes tájékozódást megfelelően tudja segíteni, ilyen például a Magyar Faápolók Egyesülete és annak kiadványai.

A szakszerű koronaalakító metszés főbb ismérvei:

- a vastagabb ágakon nem történik metszés
- a fák ágai nem kerülnek csonkolásra;
- a vékony gallyak legfeljebb egyharmada kerül eltávolításra (kivéve formaalakító metszésnél).

Ha mindezeket nem tartjuk be, akkor erőteljesen beavatkozunk a fa természetes létfenntartó stratégiájába és olyan következményeket idézünk elő, mint a

- fokozottabb hajlam a korhadásra;
- fokozottabb törésveszély (ágak);
- leromló egészségi állapot;
- rövidülő élettartam.

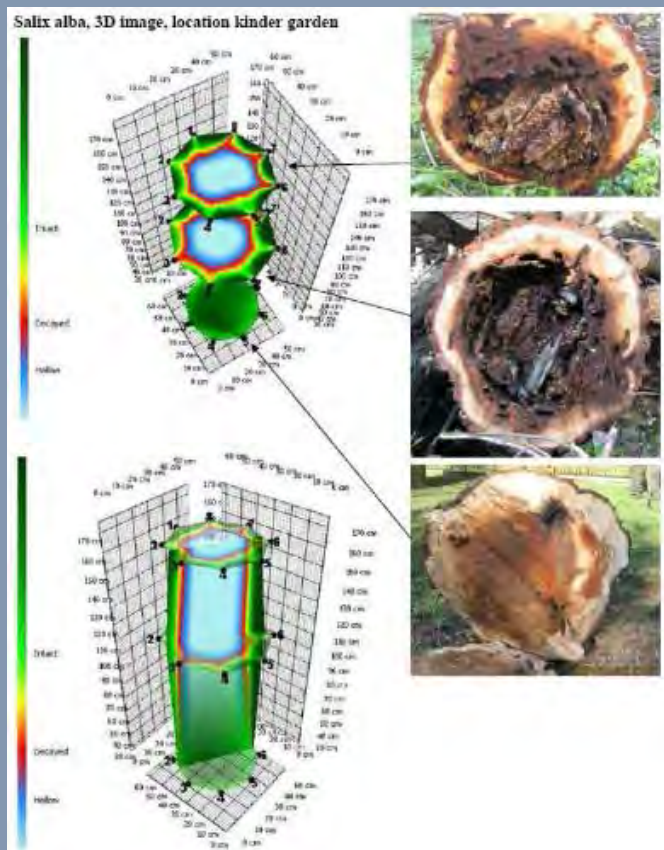

FAKOPP - Fák roncsolásmentes vizsgálata

<https://fakopp.com/hu>

A Fakopp Bt.-t 2005-ben alapították erdészeti és faipari műszerek fejlesztése, gyártása és piacvizsgálata céljából. A cég egy magánvállalkozás alapjain létesült, amely 1994 és 2005 között működött, így a társaság mögött több mint 20 év tapasztalat áll.

A szakma jelentős része mára ismeri a fák roncsolásmentes vizsgálatára lehetőséget adó műszereiket, viszont előadásaink alapján azt tapasztaltuk, hogy a települési önkormányzatok és a helyi közösségek előtt a módszer még igazán ismert, pedig használata lehetőséget adna a fák felesleges csonkolásának vagy kivágásának megelőzésére.

ArborSonic 3D akusztikus tomográf

A FAKOPP akusztikus tomográfja roncsolásmentesen képes megállapítani a fatörzs korhadt vagy üreges részeinek méretét és elhelyezkedését. Működésének lényege, hogy a törzs köré elhelyezett érzékelők között méri a hang terjedési sebességét. A mérés alapelve, hogy amennyiben üreg található két érzékelő között, a hang terjedési sebessége csökken. A roncsolásmentes vizsgálatra napjainkra nagyon sok vállalkozó felkészült, de nagyobb településeknek megéri saját berendezést is beszerezni.

Munka a fák körül

A városi környezetben végzett beruházások kapcsán felmerülő munkálatok gyakran óhatatlanul érintik az ott található fákat, zöldterületeket is. Nagyon fontos, hogy az ilyen jellegű átalakítások során az építési munkák összes szereplője, megrendelők, kivitelezők és műszaki felügyelők egyaránt, kiemelt figyelmet fordítsanak a meglévő fás szárú növényzet védelmére, a zöldvagyton megóvására. Igen sok múlik a megrendelőn, így a tervezőkkel, kivitelezőkkel előre kommunikált – ilyen irányú – elvárások számos problémát megelőzhetnek.

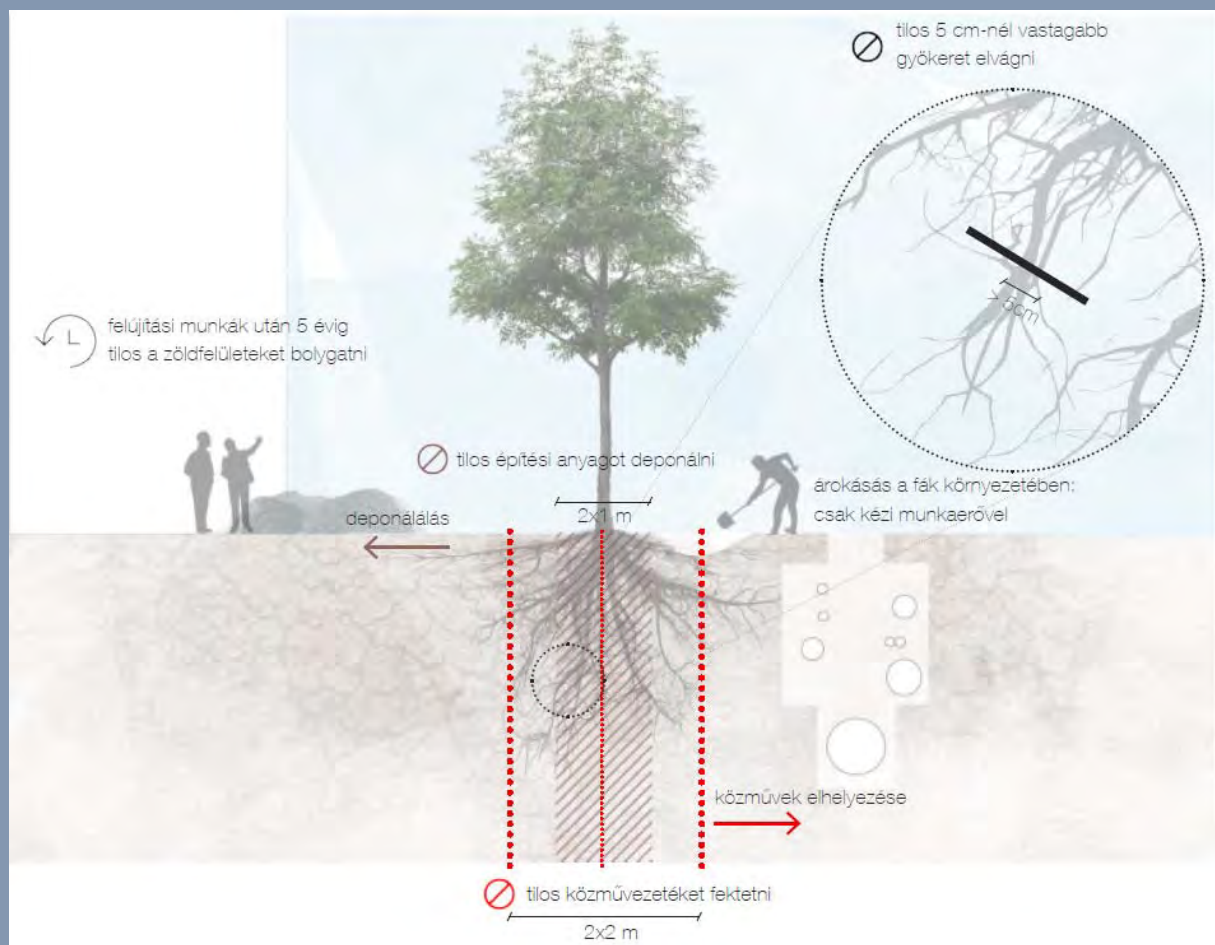
A munkálatokkal járó talajtömörödés, gyökérzóna-károsodás, pangó víz és talajvízszint csökkenés jelentős mértékben befolyásolja a fák állapotát. Gyakori problémaforrás a közművezetékek javítása, lefektetése is, mely sok esetben a fák kivágásával vagy nagyarányú károsításával (pl. gyökérzet átvágása) és végső soron pusztulásával jár. Hatékony megoldást jelentene, ha az önkormányzatok ösztönöznék itthon is a közműalagutas, közműfolyosós eljárások elterjedését. A közműalagút olyan járható, általában a térszín alatt elhelyezkedő építmény, mely többféle közmű, vezeték elhelyezésére alkalmas, és amelyben a vezetékek építése, karbantartása a többi vezeték zavartalan üzemelése közben, a felszín zavarása nélkül végezhető.

Városi fák és közművek kapcsolata

Budapest tervezési útmutatója

<https://bit.ly/2L7E9HT>

A Fővárosi Önkormányzat megbízásából 2018-ban egy nagyon jól felépített szakmai útmutató készült el, mely nem csak a közműkapcsolatokhoz, hanem alapvetően a fák környékén végzett munkához is sok segítséget nyújt, sőt jó példákat is bemutat. A főváros Zöldinfrastruktúra füzetek sorozatában megjelent és a világhálóról letölthető kiadvány igazán hasznos lehet bármely településnek vagy közösségnek.

A 10/2005. (III. 8.) Főv. Kgy. rendelet előírásainak összegzése infografikán

A munkaterületeken végzett tevékenységek megkezdése előtt mindenképpen körbe kell keríteni a fákat 1,5 - 2 m magas kalodákkal, hogy megvédjük a törzsüket. A törzs és a hancs rész sérülése a fa károsodásához (betegség, legyengülés), pusztulásához vezet. A gyökérzet illetve a gyökérzóna védelmét úgy segíthető elő, ha a fa lombkoronájának széleitől számított 1,5 méteres távolságon belül nem történik munkavégzés (anyagelhelyezés, parkolás, gépi közlekedés).

Madách téri fák átültetése

Fák átültetése

Már kifejlett fák átültetése csak igen korlátozott mértékben jelent megoldást; az áttelepítés lehetőségét élettani, fajspecifikus és időzítésbeli korlátok befolyásolják. Egy 10 év körüli fa 1 m átmérőjű földlabdájában még a gyökérzet 70%-a, míg a 20-30 éves fa 2-3 m átmérőjű földlabdájában már csak a gyökérzet 35-40%-a található meg. Az idősebb fákat csak 1-2 éves előkészítéssel (pl. többszöri szakaszos alávágás, gyökérserkentő hormonok alkalmazása) lehet biztonságosan átültetni. Az átültető gépek használatának lehetősége csak korlátozott mértékű, sikeres átültetéshez inkább fiatalabb (8-10 éves) fák esetében jelent segítséget. Az egymáshoz közel álló fák áttelepítése gyökérkapcsolataik és ágrendszerük sérülései miatt szinte kivitelezhetetlen. A magas költségigények, az akár több éves előkészületek és a szakmunka igénye miatt kifejlett fa átültetése csak kevés esetben alkalmazható megoldás. A vegetációs időn belül (április-október között) elvégzett faátültetések szinte biztosan a fa pusztulásához vezetnek.

Ajánlott háttéranyagok a világhálón

Városi fák és közművek kapcsolata - tervezési útmutató, Zöldinfrastruktúra Füzetek sorozat 4.

<https://bit.ly/2L7EgHT>

Közműrendszerek – a Szent István Egyetem segédlete közműalagutak kialakításához

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Kozmurendszerek/cho1so2.html

Ki kell vágni?! A kivágott fa pótlása

Közterületen (és esetenként a magánterületen) lévő fás szárú növények (fák, cserjék) kivágását és pótlását helyi illetve országos rendeletek szabályozzák, melyekről előzetesen tájékozódni kell. Közterületi kivágások és pótlások tekintetében a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Kormányrendelet az általános irányadó, de a helyi rendeletek (pl. fás szárú növények telepítési szabályai, faültetési / környezetvédelmi / településkép-védelmi / helyi természeti értékek védelméről szóló rendelt, stb.) ettől részletesebb előírásokat is megfogalmazhatnak. Helyi rendelet esetleges hiányában e Kormányrendelet a mértékadó.

Közterületen tilos fát engedély nélkül kivágni; még akkor is, ha azt a lakos ültette és gondozza. Erre csak a helyi jegyző adhat engedélyt, a kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani. A közterületen álló fás szárú növény kivágását követő 1 éven belül a használó köteles gondoskodni a növény helyben történő pótlásáról. A telepítést meg kell ismételni, ha az ültetést követő vegetációs időszak kezdetén a fás szárú növény nem ered meg. Fasorból kivágott példányok pótlása csak az adott fasorra jellemző faj, fajta felhasználásával történhet.

Fontos, hogy a fakivágás szándékáról hozott határozatot az önkormányzatnak közzé kell tenni, s bár nagyon nehéz folyamatosan figyelemmel kísérni egy-egy település fakivágási döntéseit, a

lehetőség adott, hogy az információ birtokában megakadályozzuk egy nem kellően indokolt kivágást. Sajnos mind a kormányrendelet, mind a legtöbb helyi rendelet megengedő a kivágott fa pótlásának kérdésében:

- A szabályok szerinti pótlásban elültetett fák ökológiai szolgáltatásai szinte biztos, hogy elmaradnak a kivágott fákétól;
- Megfelelő indok esetén a szabályozás megengedi, hogy a kivágott fát ne a kivágás területén, sőt még csak ne is az érintett településen pótolják;
- Faültetés helyett lehetőséget ad a kivágott fa értékének pénzbeli megváltására.

Magánterületen lévő fa sajnos általában megkötés nélkül kivágható. Ugyanakkor egyes önkormányzatok helyi rendeletben szabályozzák a nem közterületi ingatlant érintő fakivágásokat is, így erről illetve a pótlásukkal kapcsolatos esetleges kötelezettségekről a helyi önkormányzatnál kell tájékozódni.

Hasznos tanácsok ültetéshez:

- A szabadgyökerű csemetét tavasszal vagy ősszel; míg a konténerben nevelt példányokat bármely (tartós hőhullám- illetve fagymentes) időszakban elültethetjük.
- Fajfajtát mindig az ültetési helyszín adottságaihoz igazodva (pl. épületek, fák, kerítések) válasszunk. Mérjük fel, hogy a kiválasztott fajta kifejlett korában is elfér-e a neki szánt helyen; járjunk utána, mekkorára nőhet (magasság, koronaátmérő).
- Közterületi faültetésnél (is) vegyük figyelembe a vezetékeket, közműveket. Léghábelek alá leginkább alacsony növésű, kis lombkoronájú fajta ajánlott; ezzel elejét vehetjük annak, hogy gallyazáskor drasztikus módon vágják vissza a fát.
- A városi növényeket számos káros hatás éri. A betonozott környezetben nem szivároog elegendő esővíz a talajba; a burkolatról érkező hőhatás miatt a növények fokozottabban párologtatnak; a légszennyezés, az útsózás, a tömörödött talaj további problémákat okoz. Ezért a településeken célszerű a változó klímának megfelelő, szárazság- és légszennyezés tűrő fajokat ültetni (pl. korai juhar, hárs, ostorfa, galagonya, kőris, mezei juhar, páfrányfenyő, juharlevelű platán).
- A fák ültetőgödre általában legalább 1x1 m. A gödörbe tegyünk némi komposztot vagy érett trágyát, hogy a csemete mihamarabb növekedésnek induljon. Ültetéskor kapjon a fa támasztékot adó karót és sok vizet, hogy a gyökérzet megfelelően megkapaszkodhasson a talajban. Törzse köré betonozott fatükrő helyett kerüljön mulccsal fedett földtányér, hogy a csapadék könnyebben beszivároghasson a gyökerekhez.
- Gondozzuk és öntözzük rendszeresen a csemetét, főként nyáron!

Ajánlott háttéranyagok a világhálón

346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=Ao800346.KOR>

Út- és utcafásításra alkalmas fák

https://www.disz kerteszek.hu/ma_files/varosi_fak_jegyzek-2016.pdf

Gyökéritató

<http://www.gyokeritato.hu/>

A szabadalmaztatott és díjazott magyar termék segítségünkre lehet a fák ültetésénél. A különleges kialakításnak köszönhetően, ha a nyílásukkal felfelé állnak a talajban az elemek, akkor az esővíz, öntözővíz egy része a cellában (csövecskék belsejében) "csapdába esik"; úgy viselkedik, mint egy tálka. Ilyenkor a bennrekezd víz a cella falából tápanyagot old ki és a keletkezett oldat a cellán belül ott is marad. A gyökérintatóval ellátott gyökérkörnyezetben egy bacilusokkal teli "lakópark" létesül a talajélet számára. A laza, levegős szerkezetben a növény és a mikroorganizmusok versengenek a tápanyagért. Ha a nyílásával lefelé állnak a talajban a cellák, akkor levegőztetnek. A talajban, térállástól függetlenül, víz hatására tápanyag oldódik ki.

Öntözőzsák

A távolkeleti piacról származó termék a legtöbb kertészeti áruházban vagy az interneten keresztül is beszerezhető. Könnyen kezelhető, csöpögtető öntözési megoldást nyújt fák ültetésekor vagy gondozásakor.

A lassú vízáteresztésű faöntöző zsák segítségével erőteljes, egészséges facsémétéket és fákat nevelhetünk.

Vastagabb törzsű, idősebb fák esetén kettő vagy több faöntöző zsák összekapcsolása is lehetséges, megsokszorozva a vízmennyiséget.

A csöpögtető rendszerekhez hasonlóan, folyamatos, egészséges vízellátást biztosít, használatával kerülhetjük a tápanyagok kimosódását a talajból. Könnyen kezelhető, áthelyezhető, egy cipzárzással le- és felszerelhető, ellentétben a bonyolult és költséges csöpögtető-rendszerekkel.

Mielőtt kikötnéd magad!

Míg egy magánszemély vagy vállalat által kezdeményezett fakivágás ellen a helyi lakók támogatását magunk mögött tudva sikeresen léphetünk fel, addig egy önkormányzati vagy állami fakivágási terv ellen már jóval kisebb esélyünk van, még akkor is, ha élvezzük a település, vagy településrész lakóinak támogatását.

Persze azért mielőtt a fához kötnénk magunkat, több lehetőségünk van, amivel megpróbálhatjuk megakadályozni az indokolatlan fakivágást. A sikerhez egy feltétel elengedhetetlen: a helyi közösség jelentős támogatása. Jól felépített kommunikációval, látványos tiltakozással vagy aláírásgyűjtéssel meg lehet ingatni a favágással járó terveket. Szintén fontos, hogy a tervezési, engedélyezési folyamat minél korábbi szakaszában, például a kapcsolódó rendezési terv módosításánál fellépjünk, elkezdjük tiltakozásunkat. Miután a favágás jelentős környezetalakítást jelent, a civil szervezeteket ügyféli jogkör illeti meg, mely lehetőséget biztosít a tervek megismerésére és a vélemények kifejtésére (2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól 15. § (5a)). Lehetőségünk van helyi népszavazás kezdeményezésére is, azonban több település az elmúlt időszakban olyan magasán határozza meg a szavazás kötelező kiíráshoz szükséges támogatók számát (pl. szavazóképes lakók 25%-a), hogy egy nagyobb lélekszámú településen jelentős erőforrások nélkül erre nem marad esélyünk (2013. évi CCXXXVIII. törvény III. fejezet).

MIÉRT NE!

GYŐR VÁROS AZ EURÓPAI IFJÚSÁGI OLIMPIAI FESZTIVÁLRA MAGYAR JAVASLATKÉNT FELVETT KAJAK-KENU VERSENYSZÁM MIATT TÖBB MINT 30 HEKTÁR ERDŐT IRTANA KI GYŐR TÜDEJÉBŐL, A PÜSPÖKERDŐBŐL.

10 ÉRV AZ ERDŐIRTÁS ELLEN

9. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő az országos vízminőség-védelmi terület része.

8. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő kiváló termőhelyi adottságú erdőterület.

7. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő az országos ökológiai hálózat része.

6. A Püspökerdőben tervezett kajak-kenu pálya az uralkodó szélirányba esik, ha a pálya megépítésre kerül, a szél várhatóan megnehezítheti a versenyek rendezését.

5. Magyarországon több kajak-kenu versenypálya található, köztük Győrhöz közeliek, ahol az EYOF versenyszámai is meg lehet rendezni.

1. A pályaépítés terve ellentmond az összes győri fejlesztési programnak, melyek a Püspökerdőt megóvandó és fejlesztendő környezeti elemként nevesítik.

2. A Püspökerdő kiirtott részének pótlására Győr város területén nincs lehetőség.

3. Győr város is csatlakozott Áder János köztársasági elnök klímavédelmi kezdeményezéséhez, melyben valódi lépéseket sürgetnek a klímaváltozás megfékezéséért.

4. A Püspökerdő legalább 35 védett és fokozottan védett állat- és növényfajnak biztosít élőhelyet.

PÜSPÖKERDŐ

Mentsük meg Győr tüdejét! Püspökerdő

<https://www.facebook.com/groups/puspokerdo/>

2015 elején az Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztiválra (EYOF) Győr városa a magyar javaslatként felvett kajak-kenu versenyszám miatt több mint 30 hektár erdőt tervezett kiirtani Győr tüdejéből, a Püspökerdőből. A tervek ellen a széleskörű összefogásba a Reflex Környezetvédő Egyesület és az Éghajlatvédelmi Szövetség is bekapcsolódott; 10 pontban fogalmaztuk meg érveinket a tervekkel szemben:

1. A pályaépítés terve ellentmond az összes győri fejlesztési programnak, melyek a Püspökerdőt megóvandó és fejlesztendő környezeti elemként nevesítik.
2. A Püspökerdő kiirtott részének pótlására Győr város területén nincs lehetőség.
3. Győr város is csatlakozott Áder János köztársasági elnök klímavédelmi kezdeményezéséhez, melyben valódi lépéseket sürgetnek a klímaváltozás megfékezéséért.
4. A Püspökerdő legalább 35 védett és fokozottan védett állat- és növényfajnak biztosít élőhelyet.
5. Magyarországon több kajak-kenu versenypálya található, köztük Győrhöz közeliek, ahol az EYOF versenyszámai is meg lehet rendezni.
6. A Püspökerdőben tervezett kajak-kenu pálya az uralkodó szélirányba esik, ha a pálya megépítésre kerül, a szél várhatóan megnehezítheti a versenyek rendezését.
7. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő az országos ökológiai hálózat része.
8. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő kiváló termőhelyi adottságú erdőterület.

9. Az Országos Területrendezési Terv alapján a Püspökerdő az országos vízminőség-védelmi terület része.

10. A pálya kialakítást több, előre nem látott tényező veszélyeztetheti és drágíthatja, például az erdő területén fel nem robbant világháborús bombák találhatók.

A sokszínű tevékenységre épülő tiltakozásunkat, melyben fontos szerepet kapott a közösségi média is, siker koronázta: 2015 szeptemberében Borka Zsolt polgármester bejelentette, hogy nem épül kajak-kenu pálya a Püspökerdőben.

Az elmúlt években néhányszor újra felmerült a pálya kialakításnak gondolata, a fejlesztési szándék megjelent a modern városok program győri listájának végén is, de a kapcsolódó megelőző tervezések nem indultak el újra.

A veszprémi Séd Mozi melletti közkedvelt belvárosi park megmentése népszavazási kezdeményezéssel

2003-ban a bezárt Séd mozi helyére az önkormányzat és a magánberuházó egy 500 fős konferenciaközpont és 200–250 férőhelyes szálloda fejlesztési elképzelését jelentette be, mely ellen a helyiek, élükön az Éghajlatvédelmi Szövetség alapító tagjával, a helyi Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesülettel tiltakoztak. A civilek először a

tárgyalóasztal mellett próbáltak fellépni, hiszen a fejlesztés miatt kivágásra kerültek volna a mozi melletti közkedvelt park fái. A fás területet az önkormányzat zöldtetővel és intenzív kertészeti munkával szeretne pótolni, pótoltatni, amely nem nyugtatta meg a terv ellenzőit. A tárgyalóasztal és a demonstráció után a tiltakozók helyi népszavazást kezdeményeztek.

„Egyetért-e Ön azzal, hogy a Séd Filmszínház épülete és a mellette lévő terület értékesítésével, a park egy részének beépítésével konferenciaközpont épüljön?” – szolt a helyi népszavazás kérdése, melyről 2004. május 2-án mondhatták el véleményüket a helyiek.

A népszavazás eredménytelen lett, mivel a választóknak csak a 23%-a ment el szavazni, viszont a szavazók háromnegyede támogatta a civil kezdeményezést, és elutasította a fairtással járó fejlesztési terveket, melynek következtében a város elállt a szándékától. 2014-ben a mozi helyén a parkos terület megtartásával épült fel a Hangvilla Multifunkcionális tér.